

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 12.02.2016

Vår ref.: 2015/3791

Arkivnr.: 542.1

Rogaland Fjordbruk AS

4235 Hebnes

Postadresse:

Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:

Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven for lokalitet Borgarliflot i Suldal kommune - Rogaland Fjordbruk AS

Fylkesmannen i Rogaland gir Rogaland Fjordbruk AS tillatelse etter forurensningsloven til økt produksjon ved akvakulturlokaliteten Borgarliflot i Suldal kommune. Det er gitt tillatelse til økt maksimalt tillatt biomasse (MTB) fra 3120 tonn til 4680 tonn. Tillatelsesdokument med vilkår følger vedlagt. Det er satt krav om overvåking av resipienten. Anlegget er plassert i risikoklasse 3.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Søknaden er også vurdert i forhold til vannforskriften § 4 og prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12. Det skal betales gebyr for saksbehandlingen av søknaden.

Vi viser til oversendelsen fra Rogaland fylkeskommune datert 18.3.2015 med søknadsdokumentene fra Rogaland Fjordbruk AS og oversendelsen datert 18.6.2015 med kommunal uttalelse og merknader fra offentlig høring.

Saksfremstilling og begrunnelse

Søknad

Rogaland Fjordbruk AS søker om utvidelse av maksimal tillatt biomasse (MTB) fra 3120 tonn til 4860 tonn på lokalitet 15796 Borgarliflot. Lokaliteten ligger på sørøstsiden av Vindafjorden i Suldal kommune. Søknaden omfatter både endring av biomasse, anleggstype, plassering og arealbruk. Nåværende anlegg er av typen «stålanlegg» som er bygd opp av seks firkantbur på én rekke. I følge søknaden skal nytt anlegg være av typen «ringanlegg» med to parallelle rekker med henholdsvis 5 og 4 ringer. Søknaden har vedlagt strømmåling, MOM-B undersøkelser fra eksisterende anlegg og MOM-C undersøkelse. Søknaden mangler MOM-B forundersøkelse for nytt anlegg.

Planavklaring, forhåndsvarsling og høringsuttalelser

Suldal kommune har sørget for kunngjøring og offentlig høring av søknaden. Kommunen mottok ingen merknader til søknaden. Tiltaket er ifølge Suldal kommune i tråd med gjeldene arealplan.

Fylkesmannen har mottatt kopi av uttalelsene fra Fiskarlaget Vest, datert 22.4.2015. Uttalelsen inneholder flere momenter som også vedrører miljøpåvirkning. Fiskarlaget mener at en ikke må føre en bit for bit politikk, men at en må vurdere hva et større område tåler av oppdrett i tillegg til andre utslipp til sjø. De er opptatt av at oppdrettere ikke må få forurense et område for deretter å søke om ny plass. Videre ber Fiskarlaget om at myndighetene må vurdere oppdrettsnæringens bruk av kjemiske avlusningsmidler. Når det gjelder lokaliteten Borgarliflot påpekes det at det er gode hummerplasser langs land i det aktuelle området. Fylkesmannen vil kommentere disse forholdene i vår behandling av saken etter forurensningsloven.

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen kan med hjemmel i forurensningsloven § 11 etter søknad gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse kan gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, jf. § 7. Det påligger derfor Fylkesmannen å vurdere betydningen av de enkelte prinsippene i naturmangfoldloven i sammenheng med vår behandling av søknader om utslippstillatelser til akvakulturvirkosomhet. Søknader om tillatelse etter forurensningsloven må i tillegg vurderes etter vannforskriftens bestemmelser jf. §§ 4-6 og 12 som setter strenge normer for hvor mye miljøkvaliteten i vannforekomster kan påvirkes ved nyetablering eller endring av eksisterende virksomhet. Disse bestemmelsene gir visse rammer for Fylkesmannens skjønnsutøvelse i forurensningssaker.

Vurdering av miljøpåvirkning på vannforekomsten Krossfjorden

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) stiller krav om at tilstanden i vann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst *god økologisk tilstand* og *god kjemisk tilstand*. Tiltak som medfører forringelse av miljøtilstanden i en vannforekomst eller som bidrar til at miljømålene ikke nås skal ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

I følge Vann-Nett¹ ligger omsøkt anlegg i vannforekomsten *Krossfjorden* som tilhører vanntypen «*beskyttet kyst/fjord*». Økologisk tilstand for vannforekomsten er satt til «*god*». Kjemisk tilstand er satt til «*uidentifisert*». Det forventes at miljømålene for vannforekomstene vil nås og risikovurderingen er satt til «*ingen risiko*». Av påvirkningsfaktorer er det ført opp avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett (liten påvirkningsgrad).

Det er i dag fem akvakulturanlegg med utslipp til sjø i vannforekomsten; Hettaneset (MTB; 1560 tonn), Ringja (MTB; 4680 tonn), Halsavika (MTB; 3120 tonn), Borgarliflot (MTB; 3120 tonn) og Helland (MTB; 780 tonn, kveite, landbasert). Samlet utgjør dette en lokalitets-MTB på 13 260 tonn. Det omsøkte tiltaket medfører 10 % økning i samlet lokalitets MTB.

¹ [Vann-Nett](#): system for lagring av miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmenheten. Miljødata skal gi grunnlag for planlegging og gjennomføring av tiltak som skal sikre god miljøtilstand i tråd med vannforskriften.

Det foreligger gode data fra undersøkelser av bløtbunn på dypet av Krossfjorden (st. Vind 1, 712 m dyp) fra årene 2007², 2010³ og 2011⁴ som alle indikerer «god» tilstand. I prosjektet MOR er det gjort målinger av klorofyll-a og næringssalter i vannsøylen for blant annet Krossfjorden. Målinger tyder på at verdiene i de fleste tilfellene ligger innenfor det vi anser som god vannkvalitet. Målingene fra Rogaland tyder på at det i dag er liten fare for regionale eutrofieffekter i de frie vannmassene i Boknafjorden, jf. ekspertutvalgets rapport⁴.

Omsøkt tiltak kan medføre om lag 10 % økning i utslipp av organisk stoff og næringssalter til vannforekomsten. På bakgrunn av utslippets størrelse, den lokale resipientens naturgitte forhold, vannforekomstens størrelse, samlet belastning fra dagens utslippskilder og dagens kunnskap om miljøtilstanden mener vi at omsøkt tiltak ikke medfører fare for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet jf. miljømålet i vannforskriftens § 4 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10. Vi ser det likevel som nødvendig at virkningene av økte utslipp til resipienten og vannforekomsten overvåkes.

Vurdering av lokaliteten Borgarliflot

Miljømålene for bunnpåvirkning under et oppdrettsanlegg er at organisk avfall ikke skal akkumuleres over tid og at gravende bunndyr kan leve under merdene. Lokalitetens bæreevne oppfattes gjerne som lokalitetens kapasitet til å motta og omsette organisk stoff. Størst betydning for denne bæreevnen har spredningsstrømmen som sprer partiklene fra anlegget, bunnstrømmen som bringer oksygen til nedbrytningsprosessene, dypet og bunntopografien.

Nåværende stålanlegg består av en rekke med seks firkantbur (240m x 40 m). Anlegget ligger ca. 100 meter fra strandlinjen. Sjøbunnen under dagens anlegg skråner fra 55 meters dyp nærmest land til 90 meters dyp under det ytterste buret. I følge søknaden skal det legges ut et nytt ringanlegg med to parallelle rekker med henholdsvis 5 og 4 ringer. Av kartet som følger søknaden vil de to rammefortøyningene ha en utstrekning på overflaten som tilsvarer 550 m x 100 m og 440 m x 100 m. Avstanden mellom de to rekkene er ca. 300 meter. Korteste avstanden til land vil være henholdsvis 340 m og 240 m. Arealet av de to nye rammeførtøyningene, på sjøoverflaten, vil være 13 ganger større enn arealet av dagens stålanlegget. Nytt anlegg overlapper i liten grad med dagens anlegg (kun 1,5 % av arealet). Søknaden mangler en MOM-B forundersøkelse for det nye anlegget. Vi vet derfor lite om sedimentforholdene på sjøbunnen under det omsøkte anlegget. Ut fra sjøkartet kan det se ut som om dypet under de nye rekkene vil variere mellom 80 meters dyp og 250 meters dyp. Begge rekkene blir plassert om lag 45 graders vinkel fra strandlinjen. Det søkes om å øke maksimal tillatt biomasse på lokaliteten fra 3120 tonn til 4860 tonn. Dette utgjør en økning på 56 %.

Strømmålinger er gjennomført på lokaliteten i mai-juni 2014⁵ og mai-juni 2013⁶. Det ble brukt en propellmåler av typen Sensordata SD 6000 i begge undersøkelsene. Undersøkelsen fra 2014 har etablert en målestasjon (St. Vest) som ligger 430 meter vest for dagens anlegg (740 meter fra land). Denne stasjonen vil representere strømforholdene i ytterpunktet av omsøkt anlegg. I tillegg ble det målt bunnstrøm på en tidligere benyttet målestasjon (St. Øst) som ligger i ytre enden av dagens stålanlegg (300 meter fra land). Undersøkelsen fra 2013 er gjort på St. Øst som vil representere strømforholdene i den innerste delen av omsøkt anlegg.

² MOM-C undersøkelse fra lokaliteten Ringja i Vindafjorden, Tysvær kommune i 2007. UNIFOB. SAM e-Rapport nr. 9-2008.

³ MOM-C undersøkelse ved Ringja. Uni Research. SAM e-Rapport nr. 10-2010.

⁴ Marin Overvåkning Rogaland Statusrapport mai 2012, Uni Miljø, SAM-Marin, SAM e-Rapport nr. 26-2012.

⁵ Straumåling ved Borgarliflot i Suldal kommune, våren 2014. Rådgivende Biologer AS. Rapport nr. 1945 – 2014.

⁶ Straumåling NS9425-1 Lokalitet Borgarli Suldal kommune. Resipientanalyse AS. Rapport nr 1011-2013.

Tabell 1. Strømmåling (propell) ved lokaliteten Borgarliflot i perioden mai – juni 2014 og mai-juni 2013.

	Dyp (m)	Gj.snitt (cm/s)	Maks. (cm/s)	«Strømstille» (%)	Hovedstrømretning
St.Vest 2014: Overflatestrøm	5	6,9	40,2	3,5*	N (+SØ)
St.Vest 2014: Vannutskiftningsstrøm	15	8,5	43,2	4,6*	N (+SSØ)
St.Vest 2014: Spredningsstrøm	90	2,7	15,8	53,0*	NV (+SSØ)
St.Vest 2014: Bunnstrøm	140	1,7	7,4	69,0*	NNV+SSØ
St.Øst 2014: Bunnstrøm (v/stålanlegg)	88	1,1	5,0	89,7*	NV
St.Øst 2013 Overflatestrøm	5	4,1	38,0	29,5**	NV
St.Øst 2013 Vannutskiftningsstrøm	15	4,4	40,8	42,6**	N-NV
St.Øst 2013 Spredningsstrøm	50	4,1	25	42,2**	N-NV (+SØ)

*Strømstille er definert som perioder (%) med strøm < 2 cm/s i perioder på $\geq 2,5$ time.

**Strømstille er definert som perioder (%) med strøm < 1 cm/s

Målingene tyder på at spredningsstrømmen domineres av vannbevegelser i både nordvestlig og sørøstlig retning ved begge målestasjonene (tabell 1.). Strømmen følger med andre ord land inn og ut fjorden. Det meste av vanntransporten går likevel mot nordvest, inn fjorden.

Spredningsstrømmen kan ikke sies å være sterk, men da strømretningen går på tvers av anleggets rekker med ringer vil en veksling mellom inngående og utgående strøm bidra til å spre det organiske materiale fra oppdrettsvirksomheten til hver side av rekkene. Dette vil redusere punktbelastningen under anlegget. Vi registrerer likevel at om lag 50 % av måleperioden preges av «strømstille» perioder. På bakgrunn av målingene av spredningsstrømmen på lokaliteten sett under ett, må vi forvente å få deponert det meste av det organiske materialet fra utslippet under og i umiddelbar nærhet til anlegget. Strømmålingene viser videre svak og til dels svært svak bunnstrøm ved både ytre og indre del av anlegget. Målingene av bunnstrømmen indikerer noe større og jevnere vannbevegelser ved den ytre målestasjonen enn den innerste, men dette kan skyldes at «bunnstrømmen» på 140 meters dyp (St.Vest) er målt ca 120 meter over sjøbunnen. En MOM-B forundersøkelse kunne gi et bedre grunnlag for å vurdere den reelle bunnstrømmen og sedimenteringsforholdene under hele det nye anlegget.

Søknaden har vedlagt MOM-B undersøkelser fra 2013⁷, 2014⁸ og 2015⁹ tatt ved eksisterende anlegg. MOM-B undersøkelsen i 2013 ble tatt med en biomasse på anlegget 2200 tonn, en måned etter maksimal biomasse i driftssyklusen, som var 2600 tonn (83 % av MTB). Lokalitetstilstanden ble satt til 2 (god) med indeksen 1,4. Verdien av indeksen viser trygg avstand fra grensen til lokalitetstilstand 3 (dårlig) som er 2,1. Undersøkelsen viste at tre stasjoner fikk tilstand 4 (svært dårlig) og én stasjon fikk tilstand 3 (dårlig). Disse stasjonene var hovedsakelig i ytre del av anlegget. Det bør påpekes at tre av stasjonene som fikk tilstand 1 (svært god) muligens var tatt på fjellbunn/steinbunn. Dette bidrar til å senke snittet på indeksen for lokaliteten som helhet.

Neste MOM-B undersøkelsen ble tatt etter brakklegging av lokaliteten i 2014 uten at det var fisk i anlegget. Lokalitetstilstanden ble da satt til 1 (svær god). Stasjonene som tidligere hadde tilstand 4 under høy belastning hadde nå fått tilstand 2, på grensen til tilstand 1. Dette viser at bunn-sedimentene har tilstrekkelig restitusjonsevne selv på de mest belastede punktene under anlegget. MOM-B undersøkelsen i 2015 ble tatt på tilnærmet maksimal biomasse i driftssyklusen som var 2000 tonn (64 % MTB). Lokalitetstilstanden ble da satt 1 (god).

⁷ Resipientgransking MOM-B med ekstra prøvepunkt og kjemi Lokalitet Borgarli Suldal kommune. Resipientanalyse AS. Rapport nr 1294-2014.

⁸ Resipientgransking MOM-B Lokalitet Borgarli Suldal kommune. Resipientanalyse AS. Rapport nr 1217-2014.

⁹ Resipientgransking MOM-B Lokalitet Borgarli Suldal kommune. Resipientanalyse AS. Rapport nr 1359-2015.

Til tross for høy belastning på sjøbunnen under deler av anlegget viser MOM-B overvåkningen at lokaliteten med dagens stålanlegg har tålt belastningen fra produksjonssykluser med opptil 2600 tonn biomasse i anlegget.

Omsøkt endring og flytting av anlegget på lokaliteten vil medføre at spredningsarealet for det organiske utslippet under merdene økes betydelig og at lokalitetens bæreevne styrkes tilstrekkelig til å kunne øke belastningen på lokaliteten til omsøkt MTB uten at lokalitetens kapasitet til å motta og omsette organisk stoff overskrides.

Vi er imidlertid bekymret for de svært høye verdiene av kobber som ble målt i sedimentene under og rundt anlegget i sammenheng med MOM-B undersøkelsen i 2013 og MOM-C undersøkelsen i 2014. Prøvestasjonene viste tilstandsklasse V (svært dårlig) og IV (dårlig) jf. veileder TA-2229/2007. Med hensyn til bunnfauna, som utfører nødvendige økosystemfunksjoner knyttet til nedbryting av avfallsstoffer fra matfiskanlegg, er det urovekkende at kobberinnholdet under anlegget når tilstandsklasse IV og V. Slike nivåer av kobber antas å gi akutt-toksiske effekter på sediment-levende organismer. Det er et vesentlig poeng at kobberforurensning, i motsetning til organiske partikler ikke brytes ned. Ved store konsentrerte utslipp av kobber risikerer virksomheten å gjøre lokaliteten dårlig egnet for oppdrett i flere tiår. Lokaliteten vil ikke restituere seg på normal måte ved brakklegging. Spyling av nøter kan bidra til at kobber fra notimpregnering konsentreres under og ved anlegget. Fylkesmannen mener derfor at virksomheten må finne driftssmessige løsninger som reduserer eller erstatter bruk og utslipp av kobber for å unngå at lokalitetens evne til å omsette organisk materiale ødelegges.

Vurdering av lokal resipient – organisk belastning

MOM-C undersøkelse i lokal resipient rundt lokaliteten i 2014¹⁰. Undersøkelsen ble gjort i første halvdel av driftssyklusen med en biomasse på om lag 1000 tonn i anlegget. I følge undersøkelsen var sedimentene fra nærsonen til anlegget (89 m dyp, i kanten av anleggets ytre del) dominert av svært fin til fin sand (72 %) og noe silt og leire (27 %). Overgangssonen (156 m dyp, 190 m nordvest for anlegget) hadde mer finkornet sediment av leire/silt (51 %) og svært fine sandpartikler (48 %). Sedimentene i fjernsonen (463 m dyp, 1,5 km vest-nordvest for anlegget) var dominert av finpartikulært sediment av leire og silt (60 %) og noe partikler av grov sand og grus (30 %). Kornfordelingen indikerer moderat vannstrøm over sjøbunnen ved alle tre stasjonene. Det kan imidlertid se ut til å være noe bedre bunnstrøm i fjernsonen enn ved stasjonene nærmere anlegget.

Nærsonen var belastet med forhøyede verdier av fosfor (9600 mg/kg TS) og TOC (tilstandsklasse V) som tyder på betydelig grad av organisk belastning. Denne stasjonen hadde også høye verdier av metallene kobber (tilstandsklasse IV) og sink (tilstandsklasse III). Prøvene fra nærsonen var svært artsfattig med kun 3 arter (totalt 533 individer). Børstemarkene *Ophryotrocha lobifera* og *Capitella capitata* dominerer med henholdsvis 69,4 % og 30,4 %. Begge artene er kjennetegnet som opportunistiske arter forbundet med områder med høy organisk belastning. Ifølge MOM-standarden fikk nærsonen miljøtilstand 3 (Dårlig). De biologiske indeksene som benyttes på bløtbunnsfauna i vanddirektivets veileder 02:2013 gav alle de to dårligste tilstandsklassene IV (Dårlig) og V (Svært Dårlig). Prøvene fra **overgangssonen** var langt mer artsrik (99 arter, 996 individer) og viste jevn fordeling mellom artene. Basert på de biologiske indeksene fikk stasjonen tilstandsklasse II (God) jf. veileder 02:2013. I henhold til MOM-klassifiseringen får overgangssonen miljøtilstand 1 (Meget god). Prøvene fra **fjernsonen** gav totalt 77 arter bestående av til sammen 759 individer. Basert på de biologiske indeksene fikk stasjonen tilstandsklasse II (God) jf. veileder 02:2013. Vi registrerer at det ble påvist høye verdier for normalisert TOC i fjernsonen som tilsvarer tilstandsklasse IV

¹⁰ MOM-C undersøkelse fra lokalitet Borgarliflot i Suldal kommune, 2014. Uni Research. SAM e-Rapport nr. 48-2014.

(Dårlig). Overgangssonen hadde derimot lave verdier for normalisert TOC tilsvarende tilstandsklasse I (Bakgrunnsnivå). Avstand fra anlegget til fjernsonen er om lag 1,5 km. En slik avstand, i denne resipienten, tilsier etter vår vurdering at de forhøyede TOC-verdiene i fjernsonen ikke skyldes driften ved lokaliteten Borgarliflot.

Samlet sett mener vi at undersøkelsen tyder på at produksjon ved lokaliteten har størst påvirkning i nærsone og liten eller ingen påvirkning i overgangssonen eller fjernsonen. Med den omsøkte anleggsendringen på lokaliteten forventer vi ikke en betydelig økt punktbelastning eller forverring av miljøtilstanden i nærsone til anlegget selv med omsøkt biomasse. Baser på MOM-C undersøkelsen mener vi at det er grunnlag for å øke utslippet av partikulært organisk materiale fra lokaliteten uten at det vil medføre uakseptabel miljøtilstand i marin bløtbunn i lokal resipient.

Biologisk mangfold i lokal resipient

I følge Miljødirektoratet sin *Naturbase*¹¹ er naturtypen *Større tareskogforekomster* registrert langs land like innenfor og nord for den nordlige delen av det omsøkte anlegget. Dette er en middels stor tareskogforekomst som har fått verdi A (Svært viktig) ut fra størrelsen, at den ligger i et beskyttet kystområde, samt at den ligger nær et viktig gytefelt for torsk verifisert av HI.

Løste næringssalter fra oppdrettsanlegget, som dannes fra fiskens stoffomsetning og slippes ut via nyrer og gjeller, vil i hovedsak følge overflatestrømmen i området. Det meste av nitrogenet som slippes ut er i form av ammonium, et næringsstoff som lett tas opp i alger. Studier har vist at økte ammonium-tilførsler stimulerer økt vekst av hurtigvoksende makroalger som tynne, bladaktige og trådformede arter. Dette kan føre til økte mengder av påvekstalger på habitatbyggende arter som tang og tare. Påvekstalger kan redusere lystilgangen og konkurrere effektivt om næringssaltene slik at man over tid kan få en reduksjon av flerårige, seintvoksende arter som tang og tare. Utslipp av nitrogen vil normalt kunne måles som pulser innenfor en sone på 1000 meter fra et oppdrettsanlegg. Når anlegget ligger i åpent farvann vil man vanligvis merke liten effekt av dette, men dersom anlegget ligger nær land, ved bakevjer, bukter eller gruntvannsområder vil man kunne få lokale overgjødningseffekter. Studier av makroalgسامfunn i overgjødningssone områder viser at en etter hvert utvikler et samfunn med redusert biodiversitet og en overvekt av grønnalger i artssamfunnet. Foreløpige resultater fra en undersøkelse av lokal påvirkning fra oppdrett på hardbunn i Hardangerfjorden indikerer liten påvirkning på tarevegetasjonen ved anleggene i de ytre områdene av fjorden. Det foregår imidlertid ikke noe systematisk/standardisert overvåking av strandsone eller grunne områder ved oppdrettsanlegg.

På grunnlag av strømmålingen på lokaliteten ved 5 og 15 meters dyp kan vi forvente at utslipp av næringssalter og små fine svevepartikler fra anlegget vil transporteres i nordlig retning. Med bakgrunn i dagens kunnskap om virkninger av næringssaltutslipp fra oppdrettsanlegg mener vi at det aktuelle sjøområdet er tilstrekkelig eksponert og har tilstrekkelig vannutskiftning til at næringssaltene fortynnes effektivt og at vi ikke vil forvente oppstuvning av næringssalter eller betydelig sedimentering av finpartikulært materiale i strandsone innenfor og nord for anlegget. Vi kan ikke utelukke at tareskogforekomstene som er registrert i influensområdet til anlegget kan påvirkes av utslipp fra anlegget, men vi mener likevel at avstanden fra anlegget er tilstrekkelig til at naturtypers økologiske funksjon ikke vil svekkes i vesentlig grad.

Den nasjonale kartleggingen av marine naturtyper i Rogaland omfatter ikke kartlegging av hardbunnsfauna på større dyp. Vi har derfor ikke informasjon om det er spesielt sensitive habitater eller arter på større dyp under eller i umiddelbar nærhet til anlegget.

¹¹ [Naturbase](#): Fagsystem fra Miljødirektoratet som gir den offisielle oversikten over verneområder, statlig sikrede friluftslivsområder og kartlagte områder med utvalgte naturtyper og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

Lokal resipient – miljøvirkninger av medikamenter

Fylkesmannen i Rogaland er bekymret for lokale miljøvirkninger av medikamenter som benyttes mot parasitter/sykdommer på oppdrettsfisk. Med bakgrunn i et økende tilfang av forskningsresultater vedrørende miljøvirkninger av enkelte grupper av bekjempelsesmidler mot lakselus, er vi blant annet bekymret for at marine krepsdyrsamfunn på grunne områder kan bli sterkt påvirket i den lokale resipienten til oppdrettsanlegg. Negativ påvirkning på krepsdyrsamfunn vil kunne medføre indirekte økologiske konsekvenser for fisk og sjøfugl som er knyttet til den lokale resipienten og som beiter på krepsdyr. Det er etter vår mening fortsatt for lite kunnskap om de økotoksikologiske virkninger av medikamenter og andre fremmedstoffer som følger av utslipp fra akvakulturanlegg.

I følge Fiskarlaget Vest er det gode fiskeplasser for hummer i området rundt lokaliteten. Dette tilsier etter vårt syn at en bør være spesielt forsiktig med bruk av lusemidler som hemmer skallskifte hos krepsdyr på denne lokaliteten. Vi forventer at virksomheten er oppmerksom på dette forholdet og at det ikke unødig slippes ut virkestoffer som viser seg å svekke viktige økosystemfunksjoner i influensområdet til anlegget.

Miljødirektoratet har i samarbeid med andre sentrale myndigheter i akvakulturforvaltningen igangsatt et arbeid for å avklare konsekvensene av utslipp av avlusningsmidler fra akvakulturanlegg med den hensikt å komme frem til løsninger for hvordan bruken av eventuelle miljøskadelige legemidler kan reguleres på en måte som ivaretar marint biologisk mangfold. Lokalitetens tillatelse etter forurensningsloven regulerer i dag ikke utslipp av miljøskadelige stoffer fra legemidler som er tillatt å bruke i Norge.

Konklusjon

Miljøundersøkelsene som følger saken er av god kvalitet. Søknaden mangler imidlertid en MOM-B forundersøkelse for det nye anlegget, noe som skal foreligge i denne type søknader. Vi gjør oppmerksom på at fremtidige søknader med tilsvarende mangel kan bli avslått. Vi anser likevel kunnskapsgrunnlaget i denne saken som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken jf. naturmangfoldloven (NML) § 8.

Miljøundersøkelser i vannforekomsten Krossfjorden viser at økologisk tilstand er god. Vi forventer ikke at omsøkt utslipp vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten. MOM-C undersøkelsen viser at dagens produksjon ved lokaliteten har størst påvirkning i nærsone og liten eller ingen påvirkning i overgangssone eller fjernsone. Vi mener at omsøkt flytting og endring av anlegget på lokaliteten vil bidra til økt spredningsareal for det organiske materialet som sedimenteres på sjøbunnen. Anleggsendringen vil på den måten øke lokalitetens bæreevne og vi forventer ikke at den økte biomasse vil medføre større punktbelastningen i anleggets nærsone enn i dag. Med bakgrunn i den informasjon vi har om samlede utslipp til fjorden, mener vi at den omsøkte økningen i MTB, med påfølgende utslipp til sjø, ikke vil medføre forurensning eller fare for forurensning som overstiger tåleevnen til lokaliteten eller den lokale resipienten. Vi forutsetter her at den økte biomassen fordeles optimalt på de nye enhetene innenfor lokalitetens areal.

Det bemerkes at kobberinnholdet i sedimentet under anlegget er målt til et nivå hvor vi kan forvente akutte toksiske effekter på sedimentlevende organismer. Virksomheten må derfor finne driftssmessige løsninger som reduserer eller erstatter bruk og utslipp av kobber for å unngå at lokalitetens evne til å omsette organisk materiale ødelegges.

Lokaliteten Borgarliflot ligger i et område med registrerte forekomster av naturtypen *Større tareskogforekomster* av nasjonal verdi. Basert på opplysningene i saken mener vi at de naturgitte forholdene på stedet tilsier at normal drift ved anlegget ikke vil svekke den økologiske funksjonen til naturtypen.

Dette forutsetter at bedriften gjennom sin drift av anlegget søker å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. En tillatelse setter krav til miljøtilstand i resipienten og regelmessig resipientovervåking. Vi mener derfor at en tillatelse til omsøkt økning av utslipp i tilstrekkelig grad tar hensyn til prinsippene i NML §§ 9, 10 og 12. Hvis det likevel viser seg at påvirkningen fra utslippet blir for stor, vil virksomheten måtte ta kostnadene med endring av anlegg, endring av drift eller reduksjon i utslipp. Utslippstillatelsen ansees derfor å være i tråd med prinsipp om at kostnadene ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver jf. NML § 11.

Tillatelsen er i så måte vurdert og funnet i samsvar med prinsippene i NML §§ 8-12 og vannforskriften § 4. Vår vurdering av tiltaket er her begrenset til de miljøvirkninger som kan relateres til forurensning og forurensningslovens tradisjonelle avgrensning i akvakultursaker.

Etter en samlet vurdering av selskapets behov, forventet belastning på lokalitet, resipienten og vannforekomsten som helhet mener vi at fordelene ved tiltaket oppveier ulempene.

På dette grunnlag mener vi at tillatelse kan gis på vilkår etter forurensningsloven.

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av konsesjonsbehandlingen plassere anleggene i risikoklasser. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. Ved fastsettelse av risikoklasse for en bedrift skal det tas hensyn til både utslippets art og størrelse samt til resipientforholdene ved bedriften. På bakgrunn av utslippets størrelse, samt de opplysningene som er gitt i søknaden, vil anlegget bli plassert i **risikoklasse 3**. Plassering i risikoklasse gir føringer for rutinemessig, formell kontakt mellom virksomheten og Fylkesmannen. Klassifiseringen har blant annet innvirkning på hvor ofte Fylkesmannen er ventet å gjennomføre tilsyn med virksomheten, samt gebyrsats for tilsyn jf. forurensningsforskriften § 39-6.

Vedtak

I medhold av forurensningsloven § 11 jf. 16 gir Fylkesmannen i Rogaland tillatelse på vilkår til økt produksjon ved lokaliteten Borgarliflot. Tillatelsen gjelder endring av anlegg og økt maksimalt tillatt biomasse (MTB) fra 3120 tonn til 4680 tonn. Det settes vilkår om resipientovervåking jf. vilkår 7.2 i tillatelsen. Tillatelsedokumentet med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Tillatelsen er ikke gyldig før anlegget har fått tillatelse fra Rogaland fylkeskommune etter akvakulturloven.

Virksomheten blir plassert i risikoklasse 3.

Arbeidet med søknaden er vurdert å tilsvare gebyrsats 4, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Virksomheten skal derfor betale et gebyr på **kr 21 500,-** for Fylkesmannens saksbehandling. Vedtak om gebyr er gjort med hjemmel i forurensningsforskriftens § 39. Faktura med innbetalingsblankett vil bli ettersendt av Miljødirektoratet. Gebyret skal betales senest 30 dager etter fakturadato.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
MOM-C	Etter første driftssyklus på nytt anlegg og deretter med den frekvens som fremgår av NS9410	7.2

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen rettes til Miljødirektoratet og skal sendes til Fylkesmannen i Rogaland.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Med hilsen

Einar Haualand
fung. seksjonsleder

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Stig Sandring
Saksbehandler telefon: 51568931
E-post: fmrossa@fylkesmannen.no

Vedlegg:
Tillatelsedokument med vilkår – Borgarliflot – Rogaland Fjordbruk AS

Kopi (med vedlegg) til:
Rogaland fylkeskommune Postboks 130 4001 Stavanger

Fiskeridirektoratet Postboks 185 Sentrum 5804 Bergen
Suldal kommune Eidsvegen 7 4230 Sand

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Rogaland Fjordbruk AS – Borgarliflot

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurensningsloven), §§11 og 16.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av søknad oversendt fra Rogaland fylkeskommune den 18.3.2015 og 18.6.2015, samt opplysninger framkommet under behandlingen av søknaden. Tillatelsen gjelder på de vilkår som er gitt i dette dokumentet og er kun gyldig sammen med tillatelse til drift etter akvakulturloven.

Tillatelsen gjelder for:

<i>Konsesjonsinnehaver:</i>	Rogaland Fjordbruk AS
<i>Postadresse:</i>	4235 Hebnes
<i>Org. nr. (bedrift):</i>	938 567 697
<i>Næringskode (NACE):</i>	03.211
<i>Lokalitet¹</i>	Borgarliflot (nr 15796)
<i>Kommune:</i>	Suldal kommune (Rogaland)
<i>UTM-koordinater:</i>	X: 0325355, Y: 6587428 (EUREF89/WGS84 UTM sone 32)
<i>Anleggstype:</i>	Matfisk, sjø
<i>Ramme (MTB):</i>	4680 tonn
<i>Arter:</i>	Laks (<i>Salmo salar</i>), ørret (<i>Salmo trutta</i>) og regnbueørret (<i>Oncorhynchus mykiss</i>)

Fylkesmannens referanser

<i>Arkivkode</i>	<i>Risikoklasse²</i>	<i>Tillatelsenr.</i>
2015/3791	3	2015.1058.T

Tillatelsen gitt: 12.2.2016

Erstatter tidligere tillatelse av 16.5.2008

Einar Haualand
fung. seksjonsleder

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

¹ Jf. Akvakulturregisteret: <http://www.fiskeridir.no/register/akvareg/>

² Jf forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for forurensningsmyndighetenes arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

Innholdsfortegnelse

1. RAMME	3
2. GENERELLE VILKÅR	3
2.1 UTSLIPPSBEGRENSNINGER.....	3
2.2 PLIKT TIL Å REDUSERE FORURENSNING SÅ LANGT SOM MULIG.....	3
2.3 INTERNKONTROLL.....	3
3. UTSLIPP	4
3.1 FØR.....	4
3.2 KJEMIKALIER OG LEGEMIDLER.....	4
3.3 VASKING/IMPREGNERING AV NØTER.....	4
3.4 MUDRING.....	4
3.5 LUKT.....	5
3.6 LYS.....	5
3.7 STØY.....	5
4. AVFALL	5
4.1 GENERELLE KRAV.....	5
4.2 HÅNDTERING OG LAGRING AV FARLIG AVFALL.....	5
4.3 HÅNDTERING AV PRODUKSJONSAVFALL OG SLAM.....	6
5. FOREBYGGING OG BEREDSKAP MOT FORURENSNING	6
5.1 MILJØRISIKOANALYSE.....	6
5.2 FOREBYGGENDE TILTAK.....	6
5.3 BEREDSKAPSPLAN.....	6
5.4 VARSLING AV AKUTT FORURENSNING.....	6
6. MILJØINFORMASJON OG JOURNALFØRING	7
7. MILJØTILSTAND OG RESIPIENTOVERVÅKNING	7
7.1 KRAV TIL MILJØTILSTAND.....	7
7.2 MILJØOVERVÅKNING.....	7
7.3 TILTAK VED UAKSEPTABEL MILJØTILSTAND.....	8
7.4 RAPPORTERING.....	8
8. UTSKIFTNING AV UTSTYR	8
9. EIERSKIFTE	8
10. NEDLEGGELSE	8
11. ANSVAR OG STRAFF	9
11.1 ANSVARFORHOLD.....	9
11.2 STRAFFEANSVAR.....	9
12. TILSYN	9
VEDLEGG 1: LISTE OVER PRIORITERTE STOFFER, JF. PUNKT 2.1	10

1. Ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av matfisk av laks, ørret eller regnbueørret i sjø på lokalitet **Borgarliflot**. Tillatt produksjonsstørrelse ved anlegget er **4680 tonn MTB**.

Tillatelsen gjelder fra det tidspunkt anlegget har fått tillatelse etter akvakulturloven.

Bedriften må på forhånd avklare med Fylkesmannen dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen **ikke** er tatt i bruk innen 2 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende Fylkesmannen en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen eller trekke den tilbake.

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 8. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 til 8, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 - 8 uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.3 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sitt anlegg (lokalitet og landbase) i henhold til gjeldende forskrift om dette³. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter ved anlegget som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold, se også pkt. 9.1.

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Virksomheten skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Virksomheten plikter å føre jevnlig tilsyn og kontroll med utslippsrelatert utstyr og system/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 pkt. 7.

3. Utslipp

3.1 Fôr

Tap og spill av fôr skal reduseres mest mulig. Fisk skal ikke overføres eller føres på en slik måte at det kan medføre skader eller ulemper for det ytre miljø. Ved forhøyet fôrforbruk, skal årsakene til dette kartlegges og nødvendige tiltak settes i verk i den hensikt å redusere fôrforbruket på neste utsett. Forhøyet fôrforbruk defineres her som at forholdet mellom totalt fôrforbruk for en produksjonssyklus og total biomasse produsert overstiger 1,1.

Virksomheten skal ha skriftlige rutiner som sikrer en utføring i den daglige driften som minimaliserer utslipp. Forhøyet fôrforbruk skal journalføres, med beskrivelse av årsak og iverksatte tiltak.

3.2 Kjemikalier og legemidler

Bruk og utslipp av legemidler og miljøskadelige kjemikalier som insekticider, desinfeksjonsmidler mm. skal skje i samsvar med gjeldende regelverk/retningslinjer fra myndighetene⁴. Ved bruk av legemidler og miljøskadelige kjemikalier skal det vises særlig aktsomhet, slik at utslippene til og eventuell skade på det omkringliggende miljø søkes redusert til et minimum.

Virksomheten plikter å vurdere substitusjon av kjemikalier og legemidler i henhold til produktkontrollloven § 3a. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier og legemidler som benyttes, og om alternativer finnes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad.⁵

Legemidler og kjemikalier skal lagres forsvarlig. Lagring skal innrettes slik at spill ved uhell eller lignende blir samlet opp.

3.3 Vasking/impregnering av nøter

Nøter som er behandlet med miljøskadelige kjemikalier (inkludert kobber), kan ikke vaskes og reimpregneres på oppdrettslokaliteten. Grovrengjøring av nøter i form av spyling er tillatt. Nøter som ikke inneholder miljøskadelige kjemikalier kan vaskes på oppdrettslokaliteten. Grovrengjøring og vask skal likevel ikke medføre utslipp som gir ulempe eller skade på miljøet.

3.4 Mudring

Mudring herunder også slamsuging av bunnen er ikke tillatt uten tillatelse fra Fylkesmannen, jf. forurensningsforskriften kap. 22.

⁴ Regelhjelp.no

⁵ Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester av 11.06.1979 nr. 79 (produktkontrollloven) § 3a

3.5 Lukt

Fôrlagring, spyling, rengjøring, tørking av nøter og håndtering av avfall, samt annen virksomhet ved anlegget skal foregå slik at det ikke fører til luktulemper av betydning for naboer m.fl.

3.6 Lys

Lys som blir benyttet som vekstregulering skal ikke være til ulempe for naboer, fritidshus e.l. i området.

3.7 Støy

Anlegget skal utformes og drives slik at det ikke oppstår urimelige støyulemper. Fylkesmannen kan sette nærmere krav til støybegrensende tiltak.

4. Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av driften. Innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶. Kasserte nøter kan være farlig avfall pga. innhold av miljøskadelige stoffer som kobber⁷.

Det er forbudt å dumpe avfall i sjø.

Avfall som oppstår i virksomheten skal lagres på en slik måte at det ikke oppstår forurensning. Avfallet skal leveres videre til lovlig mottak, jf. forurensningsloven § 32 om håndtering av næringsavfall.

4.2 Håndtering og lagring av farlig avfall

Sikringstiltak for lagring av farlig avfall skal være basert på en risikovurdering. I tillegg skal farlig avfall som ikke er lagret på tank, som et minimum lagres under tak og på tett fast dekke med fall mot tette oppsamlingsenheter.

Ubenyttede rester av legemidler og kjemikalier, inkludert emballasje, må samles opp, håndteres og lagres separat slik at ikke annet avfall blir kontaminert gjenbruk vanskeliggjøres. Det samme gjelder for ensilasje, fôrrester og slam/ekskremitter som inneholder legemiddel- eller kjemikalierester. Lageret for antibiotikaholdig død fisk og annet antibiotikaholdig avfall eller slam skal ha nok kapasitet, både til vanlig drift og ved sykdomsutbrudd.

Farlig avfall skal deklarerer og leveres til godkjent mottaker minst én gang i året⁸.

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930 (avfallsforskriften).

⁷ Definisjon på farlig avfall fremgår av avfallsforskriftens § 11-4, bl.a kasserte nøter som inneholder 0,25 prosent dikobberoksid (Cu₂O) er pr. i dag farlig avfall.

⁸ Jf. avfallsforskriften § 11-8.

4.3 Håndtering av produksjonsavfall og slam

Død fisk og annet organisk produksjonsavfall som fôrrester, slam, fett o.l. skal håndteres på en slik måte at det ikke oppstår forurensning. Så langt det er mulig skal død fisk tas opp av sjøen hver dag⁹. Virksomheten skal ha beredskap til å håndtere massiv fiskedød ved f. eks. sykdom eller algeoppblomstring.

Ensilasjetanker skal være forsvarlig sikret mot utslipp til miljøet.

5. Forebygging og beredskap mot forurensning

5.1 Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet på det aktuelle anlegget¹⁰. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved det spesifikke anlegget som kan medføre forurensning med fare for skader på ytre miljø inne på virksomheten sitt område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressursene som kan bli truet av forurensning og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan medføre.

5.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

5.3 Beredskapsplan

Det skal til enhver tid foreligge en oppdatert beredskapsplan. Bedriften skal, på bakgrunn av en miljørisikoanalyse og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.¹¹

Beredskapsplanen skal inneholde tiltak for å ivareta ytre miljø dersom uønskede hendelser inntreffer. Dette omfatter bl.a. å sikre en forsvarlig avfallshåndtering med tilstrekkelig kapasitet i enhver situasjon, inkludert ved massiv fiskedød, og å begrense spredning og skade av akutt forurensning, herunder utslipp av kjemikalier og legemidler.

5.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift.¹² Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

Fylkesmannen skal holdes skriftlig orientert om årsak til hendingen og tiltak som er satt i verk eller som er planlagt for å motvirke og avgrense virkningene og hindre gjentakelse.

⁹ Tilsvarende krav som fremgår av forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 16

¹⁰ Jf. internkontrollforskriften § 5 første ledd pkt 6.

¹¹ Jf. forurensningsloven § 40.

¹² Forskrift om varsling av akutt ureining eller fare for akutt ureining av 9.7.1992, nr 1269.

6. Miljøinformasjon og journalføring

Virksomheten skal registrere og journalføre driftsopplysninger på lokalitets- og produksjonsenhetsnivå jf. akvakulturdriftsforskriften §§ 41 og 42. Virksomheten skal i tillegg registrere og journalføre:

- Fôrtype, fôrforbruk og fôrfaktor
- Mengde død fisk
- Avfallstyper, mengder og disponeringsmåte.
- Bruk av legemidler og kjemikalier, type og forbruk.
- Mengden oppsamlet slam, med og uten antibiotika, leveringssted og disponeringsmåte.

Journalen skal oppbevares på anlegget i minst 4 år og være tilgjengelig ved kontroll/inspeksjon.

7. Miljøtilstand og resipientovervåkning

7.1 Krav til miljøtilstand

Utslippene skal ikke endre miljøtilstanden i resipienten på en uakseptabel måte.

- Utslipp fra akvakultur skal ikke medføre at gravende bunndyr ikke kan eksistere under eller i nærsonen til anlegget. Lokalitetstilstanden under anlegget skal dokumenteres i tråd med beskrivelsen av B-undersøkelsen i NS 9410¹³.
- Strandsonen i nærheten av en lokalitet skal ikke være synlig påvirket av utslipp eller annen forurensning fra akvakultur.
- Miljøtilstanden i resipienten skal ikke være dårligere enn tilstandsklasse II (*god*) for dypvann, bløtbunnsfauna og sediment slik veileder 02:2013 *Klassifisering av miljøtilstand i vann*¹⁴ beskriver. Miljøtilstanden rundt anlegget skal dokumenteres i tråd med beskrivelsen av C-undersøkelsen i NS 9410.
- Virksomheten skal ikke svekke den økologiske funksjonen til viktige marine naturtyper i influensområdet. Dette innebærer blant annet at utslipp fra virksomheten ikke skal forringe viktige økosystemfunksjoner til kjente forekomster av naturtypen Større tareskogforekomster i området.
- Virksomheten skal ikke føre til forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, jf. vannforskriften.

Det skal foretas jevnlig, risikobasert miljøovervåking for å dokumentere at kravene til miljøtilstand overholdes.

7.2 Miljøovervåkning

MOM-B: Virksomheten plikter å gjennomføre B-undersøkelser etter NS 9410 i henhold til akvakulturdriftsforskriften.

¹³ Norsk Standard 9410 Miljøovervåking av bunnpåvirkning fra marine akvakulturanlegg

¹⁴ Veileder 02:2013 Klassifisering av miljøtilstand i vann - Økologisk og kjemisk klassifikasjonssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver, eller senere utgaver. Utgitt av Direktoratetsgruppe for gjennomføring av vanddirektivet.

MOM-C: Virksomheten skal gjennomføre C-undersøkelse i henhold til NS 9410 av akkreditert selskap. Kravet om akkreditering omfatter både prøvetaking, kjemiske analyser, taksonomi og faglige vurderinger og fortolkninger tilknyttet marine bløtbunnsundersøkelser. Undersøkelsen skal gjennomføres etter første driftssyklus på nytt anlegg. Overvåkingsfrekvensen skal videre følge av NS9410.

Bunntopografi: Det skal foreligge en oppmåling av bunntopografien i det primære influensområdet for utslippet til sjø. Kartleggingen må minimum dekke arealet for fortøyningssonen rundt anlegget. Loddsquaddene må tas tilstrekkelig tett til å avdekke potensielle fordypninger og andre formasjoner på sjøbunnen som vil være relevant for vurderinger av sedimenteringsforholdene på sjøbunnen under og rundt anlegget. Kartleggingen skal være grunnlaget for etablering av overvåkningsstasjoner. Bunnkartet skal videre benyttes i rapportering og fortolkning av overvåkningsdata. Kartgrunnlaget skal være tilgjengelig for Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan pålegge ytterligere undersøkelser dersom det avdekkes behov for det.

7.3 Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand

Ved uakseptabel miljøtilstand, eller ved en registrert utvikling mot dårligere miljøtilstand i resipienten skal årsakene kartlegges og tiltak iverksettes.

Resultater av alle typer undersøkelser av miljøtilstand skal gjennom internkontrollen inngå som grunnlag for anleggets egne vurderinger av om driften er miljømessig forsvarlig.

7.4 Rapportering

Rapportering av B-undersøkelser skal skje i samsvar med kravene fra Fiskeridirektoratet. Øvrig overvåking av miljøtilstanden i resipienten skal rapporteres til Fylkesmannen fortløpende, på elektronisk form. Der det er mulig skal miljødata i tillegg leveres elektronisk på standardisert rapportformat til databasen «Vannmiljø». Rapporteringsformater og kodeverk er tilgjengelig på en egen nettside: <http://vanmiljokoder.klif.no/>

8. Utskiftning av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

9. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal melding sendes til Fylkesmannen så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet. Dette gjeld også ved navneendringer for virksomheten.

10. Nedleggelse

Hvis anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til en hver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning.

Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensning etter nedleggelse eller driftsstans, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekking av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, fiskefor, fisk, kjemikalier, legemidler, produksjonsutstyr og avfall (inkludert ensilasje) tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift.¹⁵ De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

11. Ansvar og straff

11.1 Ansvarsforhold

Denne tillatelsen fritar ikke virksomheten å hente inn tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, eksplosjonsvern.

Tillatelsen fritar ikke innehaver av tillatelsen for plikt til å betale erstatning etter gjeldende erstatningsregler.

For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller i tillatelsen blir overholdt, kan Fylkesmannen fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

11.2 Straffeansvar

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen kan medføre straff i henhold til forurensningsloven, kapittel 10, eller andre straffebestemmelser.

12. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for Fylkesmannen føre tilsyn med anlegget til enhver tid.

¹⁵ Jf. avfallsforskriften kapittel 11 om *farlig avfall*.

VEDLEGG 1: Liste over prioriterte stoffer, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4' isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyl	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre (PFOA)	
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5